

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Αθήνα, 16 Μαΐου 2024

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

«Καταπολέμηση του οργανικού και λειτουργικού αναλφαριθμητισμού της Ελλάδας.»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η συζήτηση για τα δικαιώματα του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένου αυτού της εκπαίδευσης, ξεκίνησε με την κατάρτιση της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το 1958, η οποία είναι δεσμευτική για όλα τα κράτη που μετέχουν στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Βάσει της παρ. 1 του άρθρου 26 της ως άνω Οικουμενικής Διακήρυξης:

«Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν τουλάχιστον στη στοιχειώδη και βασική βαθμίδα της. Η στοιχειώδης εκπαίδευση πρέπει να είναι υποχρεωτική. Η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να εξασφαλίζεται για όλους, ενώ η ανώτατη εκπαίδευση πρέπει να είναι εξίσου προσιτή σε όλους ανάλογα με τις ικανότητές τους.»

Το ίδιο δικαίωμα διασφαλίζεται, για τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω του άρθρου 14 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, ο οποίος απέκτησε νομικά δεσμευτική ισχύ μετά την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισσαβόνας. Το άρθρο 14 του Χάρτη αναφέρει ότι:

«1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση και στην πρόσβαση στην επαγγελματική και τεχνική κατάρτιση.

2. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ευχέρεια δωρεάν παρακολούθησης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.»

Ταυτόχρονα, η ευρωπαϊκή ερμηνευτική νομολογία επί της ανωτέρω διάταξης, ορίζει ότι τα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα οποία η πρόσβαση στην εκπαίδευση δεν είναι δωρεάν, με αποτέλεσμα να αποκλείονται από αυτήν άτομα περιορισμένου εισοδήματος, θα πρέπει να παρέχουν στους πολίτες τους οικονομικά αντισταθμίσεις, προς ενίσχυση των εισοδημάτων τους, προκειμένου να είναι σε θέση να ολοκληρώσουν τουλάχιστον την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Στην Ελλάδα, παρότι βρισκόμαστε χαμηλά σε ποσοστά αναλφαβητισμού του γενικού μας πληθυσμού, εξακολουθούν να υπάρχουν άτομα που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση. Με βάση τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, από την Απογραφή Πληθυσμού του 2011, υπάρχουν 1.782.320 άτομα που είναι ουσιαστικά αναλφάβητα, στις ηλικίες 0 – 54 ετών (σημερινή ηλικία 13 – 67 ετών), εκ των οποίων 1.027.358 άτομα έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές του μόνο σε επίπεδο Δημοτικού Σχολείου, ενώ 754.962 συμπολίτες μας δεν έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους σε καμία βαθμίδα φοίτησης.

Παρόλο που έχουν δημιουργηθεί τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, με το άρθρο 5 του νόμου 2525/1997, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το άρθρο 170 του νόμου 4763/2020 και ισχύει μέχρι σήμερα, ο αριθμός τους δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες του αναλφάβητου πληθυσμού της Ελλάδας. Σε αυτά τα σχολεία φοιτούν πολίτες άνω των 18 ετών που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση, η φοίτηση διαρκεί δύο (2) σχολικά έτη και παρέχεται τίτλος ισότιμος του Απολυτηρίου Γυμνασίου. Στην σχετική ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης γίνεται λόγος για εβδομήντα έξι (76) Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας ανά την επικράτεια, ενώ στην δημοσιευμένη λίστα αυτών περιλαμβάνονται μόλις εξήντα τρία (63), ενώ οι επιλεγμένες τοποθεσίες δεν εξυπηρετούν όλους τους πολίτες. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, όπου λειτουργούν μόλις δύο ΣΔΕ, ένα στην Ρόδο και ένα στην Σύρο, ενώ ο αριθμός των αναλφάβητων ανέρχεται σε 60.972 άτομα, ηλικίας έως 54 ετών με βάσει τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ του 2011 (σημερινή ηλικία 67 ετών).

Εκτός της περιορισμένης διαθεσιμότητας ΣΔΕ, ένα ακόμη πρόβλημα στην καταπολέμηση του αναλφαβητισμού, αποτελεί το μεγάλο κόστος παρακολούθησης των μαθημάτων σε αυτά. Παρόλο που η φοίτηση παρέχεται δωρεάν, το κόστος των οδοιπορικών και μεταφορικών εξόδων είναι αρκετά μεγάλο, ειδικά από την στιγμή

που οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να παρακολουθούν τα μαθήματα σε καθημερινή βάση, επί πέντε (5) ώρες ημερησίως. Με εξαίρεση, ίσως, τα ΣΔΕ εντός των πόλεων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, όπου οι αστικές συγκοινωνίες καλύπτουν όλο το λεκανοπέδιο και κοστίζουν σχετικά λίγο, στις λοιπές περιοχές οι συγκοινωνίες είναι είτε περιστασιακές είτε ακριβές, ενώ σε νησιωτικές περιοχές υπάρχει πάντα ο κίνδυνος ακύρωσης δρομολογίων λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών κατά τους χειμερινούς μήνες. Εάν συνυπολογιστεί και η δυνητική απώλεια εισοδήματος λόγω της υποχρεωτικής παρακολούθησης, αυτό αποτελεί αντικίνητρο στην εγγραφή ενός ατόμου σε ΣΔΕ και στην ολοκλήρωση τουλάχιστον της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Εκ των ανωτέρω συμπεραίνουμε ότι καθίσταται απαραίτητη η τροποποίηση του ισχύοντος πλαισίου λειτουργίας των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας. Προτείνουμε την ανάληψη δράσης σε δύο πυλώνες. Πρώτον, θα πρέπει να δοθούν οικονομικά αντισταθμίσματα προς αποκατάσταση της δυνητικής απώλειας εισοδήματος αλλά και προς κάλυψη του μεταφορικού κόστους. Δεύτερον, θα πρέπει να μεριμνήσουμε ώστε η υποχρεωτική εκπαίδευση να καταστεί προσβάσιμη ακόμα και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές της χώρας μας. Για την υλοποίηση του πρώτου πυλώνα απαιτείται η τροποποίηση του άρθρου 69 του νόμου 4763/2020, ενώ για την υλοποίηση του δεύτερου έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, βάσει όσων ορίζονται στο άρθρο 73 παρ. 1 περ. α' του ως άνω νόμου.

Τροποποιούμενες Διατάξεις

Άρθρο 69 Νόμου 4763/2020

Άρθρο 73 Νόμου 4763/2020

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Ασπιώτης Γεώργιος
Βουλευτής Αχαΐας

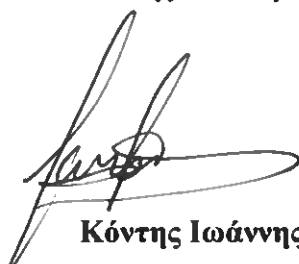
Γαυγιωτάκης Μιχαήλ
Βουλευτής Ηρακλείου

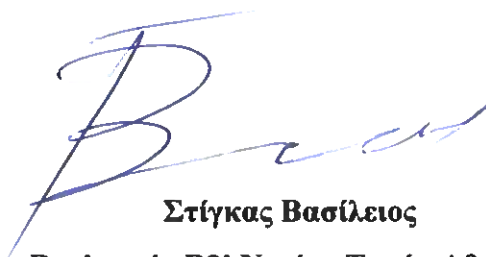
Δημητριάδης Πέτρος
Βουλευτής Β' Θεσσαλονίκης

Ζερβέας Αλέξανδρος
Βουλευτής Β' Πειραιώς

Κόντης Ιωάννης
Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης

Στίγκας Βασίλειος
Βουλευτής Β3' Νοτίου Τομέα Αθηνών

Χαλκιάς Αθανάσιος
Βουλευτής Α' Αθηνών